

Créixer en una societat plural

► Pedagogia, pedagogia intercultural, pedagogia de la immigració

L'informe de la Unesco *Educació: hi ha un tresor amagat a dins* (J. Delors, 1996), que considerava l'aprendre a viure junts un dels quatre pilars de l'educació, ja deia que “aquest aprenentatge representa sens dubte un dels principals reptes de l'educació en l'actualitat”. I proposava dues vies complementàries per avançar en aquesta direcció: la descoberta de l'altre (a través del coneixement de si mateix, de donar una visió justa del món i d'estimular la confrontació a través del diàleg i l'intercanvi d'arguments); i el treballar amb objectius comuns, el treballar plegats.

En l'era del capitalisme industrial, en la modernitat, s'establien vincles poderosos d'inclusió social a través de les relacions d'explotació i de dominació. La transmissió de cultura es feia a través d'institucions especialitzades que funcionaven sobre la lògica de l'oferta, proposaven un producte considerat valuós en si mateix, que tenia un gran poder homogeneïtzador. En aquest marc, la identitat del subjecte s'anava configurant, gairebé per òsmosi, a través de les diverses institucions de proximitat (família, escola, sindicat, església, club...), que es convertien en eficaços mecanismes d'inserció en l'espai i en el temps. En el nou capitalisme, en l'era de la informació, en un context de postmodernitat, en canvi, han augmentat extraordinàriament els riscos d'exclusió social degut a que s'han debilitat, si no han desaparegut del tot, aquells vincles inclusors. La transmissió de cultura es basa ara molt més en la lògica de la demanda (internet, oferta televisiva digital o per cable, telefonia mòbil...) que en la de l'oferta. I la construcció de la identitat ja no es veu tan encarrilada per les diverses institucions d'inserció, sinó que cada cop més és fruit de les eleccions del subjecte, sobre la base d'una realitat difusa (virtual o “on line”), sense uns referents espacials i temporals clars (J.C. Tedesco, 2001).

En aquest nou marc de condicions, viure junts ja no és una conseqüència natural de l'ordre social, sinó que ha de ser el producte d'una voluntat política decidida, conscient; és més aviat una aspiració. Els nous mitjans i agències de transmissió cultural no han pas estat concebuts per conformar un nucli estable de coneixement, un marc de referències suficientment sòlid i comprensiu com per orientar les demandes i desplegar tot el seu potencial d'aprenentatge. Per això, ara com abans, la transmissió de cultura, la funció educativa, passa per l'oferta: una oferta que ofereixi models per poder construir una identitat amb bons ancoratges; que ajudi a conèixer... [\[llegir més\]](#)

Dr. Xavier Besalú, professor del Departament de Pedagogia